

Підсистема вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення учнів початкової школи

У статті представлено підсистему вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів. Охарактеризовані етапи інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення. Виділені підетапи і групи вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення, наведені приклади вправ. **Ключові слова:** інтерактивне навчання, діалогічне мовлення, молодші школярі, підсистема вправ.

Кочубей Н. П. Підсистема упражнень для інтерактивного обучения английской диалогической речи учеников младших классов

В статье представлена подсистема упражнень для интерактивного обучения английской диалогической речи младших школьников. Охарактеризованы этапы интерактивного обучения английской диалогической речи. Выделены подэтапы и группы упражнень, приведены примеры.

Ключевые слова: интерактивное обучение, диалогическая речь, младшие школьники, подсистема упражнень.

Kochubey N.P. The subsystem of exercises for teaching interactive dialogic speech to primary school pupils

The article deals with the subsystem of exercises for teaching interactive dialogic speech to primary school pupils. The stage of teaching interactive dialogic speech are characterized in the article. The substages and groups of exercises are described; the examples of exercises are given.

Key words: interactive teaching, dialogic speech, primary school pupils, subsystem of exercises.

Одним із найважливіших завдань реформування освіти, визначених Державною національною програмою „Освіта” (Україна XXI століття), є формування освіченої, творчої особистості. Зважаючи на це, у загальноосвітніх навчальних закладах великого значення надається вивченню іноземних мов (ІМ). У „Національній доктрині розвитку освіти” наголошується, що у державі створюється система неперервної мовної освіти, яка забезпечує обов’язкове оволодіння громадянами України державною мовою, можливість опанувати рідну (національну) і практично володіти хоча б однією ІМ [7, с. 2–4]. Згідно з „Листом Міністерства освіти і науки України про використання інструктивно-методичних рекомендацій щодо вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах предметів інваріантної складової навчального плану у 2009/2010 навчальному році”, особливо актуальним є інтерактивний підхід до вивчення ІМ [2, с. 4]. Це зумовлює побудову процесу навчання іншомовного діалогічного мовлення молодших школярів, який передбачає активну взаємодію та спілкування, тобто інтерактивне навчання.

Проблема впровадження методики інтерактивного навчання у навчально-виховний процес знайшла відображення в роботах дослідників О.В.Єльнікової, М.В.Кларіна, Г.І.Коберник, Т.О.Ремех, А.М.Смолкіна та ін., які обґрунтовують доцільність його застосування для посилення ефективності процесу навчання. Л.В.Пироженко і О.І.Пометун займалися розробкою теоретичних засад використання інтерактивних технологій навчання на сучасному уроці. О.В.Стребна і А.О.Соценко виділили основні положення щодо впровадження інтерактивних методів у практику роботи початкової школи. Дидактичні засади застосування інтерактивних методів навчання молодших школярів висвітлені у дослідженні Н.А.Коломієць. А.В.Конишева запропонувала систему вправ для групового навчання. Система вправ для навчання англійської лексики засобами інтерактивного навчання запропонована Ю.О.Семенчуком. Комплекс вправ для інтерактивного навчання англійського писемного мовлення висвітлено у роботі Г.Ф.Кривичкової. Незважаючи на кількість досліджень, присвячених інтерактивному навчанню, проблемі інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення не було приділено достатньої уваги. Це зумовлює необхідність подальшого розгляду питання обґрунтування підсистеми вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів.

Метою статті є запропонувати й обґрунтувати спеціально розроблену підсистему вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення учнів початкової школи.

Говорячи про підсистему вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення учнів початкової школи, ми маємо на увазі теоретично обґрунтовану й послідовну організацію груп, типів і видів вправ, яка спирається на особливості формування і вдосконалення навичок і розвиток умінь у навчанні англійського діалогічного мовлення, а також враховує запропоновану специфіку організації інтерактивного навчання молодших школярів.

В основу інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів покладені визначені в науковій літературі етапи навчання діалогічного мовлення [6, с. 156–158]. З огляду на обмеження програмою комунікативної компетенції у англійському діалогічному мовленні рівнем мікродіалогу [10, с. 21] для інтерактивного навчання ми пропонуємо такі етапи: навчання реплікування, засвоєння діалогічних єдинок, створення мікродіалогів. Відповідно до етапів на-

вчання для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення ми пропонуємо такі типи вправ:

- 1) етап навчання реплікування – рецептивно-репродуктивні та репродуктивні умовно-комунікативні вправи;
- 2) етап засвоєння діалогічних єдностей – рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні вправи з обміну репліками;
- 3) етап створення мікродіалогів – рецептивно-продуктивні комунікативні вправи.

На основі зазначених типів ми виділяємо такі види вправ: слухання, читання зразка мовлення (ЗМ); імітація, трансформація, завершення ЗМ; підстановка у ЗМ; відповіді на запитання; об'єднання ЗМ у діалогічні єдності; бесіда між учнями [6, с. 156–158].

Оскільки **інтерактивне навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів** – це системна організація процесу навчання, яка, окрім зазначених вище вправ, включає також інтерактивні методи навчання англійського діалогічного мовлення, засоби і форми навчання, що ґрунтуються на особистісно-діяльнісному підході і мають на меті досягнення заздалегідь спланованого результату, для кожного етапу навчання англійського діалогічного мовлення учнів початкової школи ми виділяємо такі інтерактивні методи, засоби і форми навчання, які, на наш погляд, підвищують ефективність процесу навчання.

У межах нашого дослідження ми визначаємо інтерактивні методи і засоби для навчання англійського діалогічного мовлення. Відтак серед інтерактивних методів навчання ми виділяємо: рольові ігри, моделюючі ігри, ігрові імітаційні вправи, які реалізуємо за допомогою електронних (імітаційні мультимедійні моделі, комп'ютерні програми) і паперових засобів навчання (програми з іноземних мов, роздавальний матеріал). Зазначені методи і засоби навчання ми вважаємо доцільним використовувати на різних етапах навчання англійського діалогічного мовлення.

Виходячи з того, що ефективність процесу навчання англійського діалогічного мовлення залежить від дотримання поетапного формування й розвитку навичок та вмінь, а також враховуючи психолого-педагогічні особливості молодших школярів, ми пропонуємо виділити в межах кожного етапу навчання (див. вище) підетапи: 1) ознайомлення з навчальним матеріалом; 2) підготовка до використання навчального матеріалу; 3) самостійне використання матеріалу в межах запропонованих навчальних ситуацій. Це обумовлює вибір методів і засобів навчання для кожного підетапу інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення і передбачає використання:

1) методу ігрових імітаційних вправ (дає можливість вчителю у доступній формі продемонструвати навчальний матеріал, залучити учнів до його обробки та здійснити контроль). Метою таких вправ, на нашу думку, є розвиток вмінь та формування навичок у англійському діалогічному мовленні шляхом залучення учнів до імітації спілкування за допомогою прийомів кооператив-

ного навчання та, саме для навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів, використання імітаційних мультимедійних моделей як засобу навчання;

2) методу рольової гри (дозволяє у простій ігровій формі закріпити навчальний матеріал та проконтролювати учнів). Підетап підготовки передбачає використання рольової гри, що імітує реальність призначенням ролей та окресленням мети гри, у ході якої учасники розігрують по ролях визначену ситуацію [9, с. 62]. У нашому дослідженні на цьому підетапі метод рольової гри реалізується за допомогою комп'ютерної програми, що у такому поєднанні означає використання рольової комп'ютерної гри. Ми підтримуємо твердження вчених про те, що комп'ютерні ігри можна умовно поділити на рольові та нерольові [3, с. 124]. Проаналізувавши основні види найпоширеніших комп'ютерних ігор, до рольових ми відносимо ігри, в яких гравець виступає в ролі активного учасника ігрового процесу, а до нерольових – аркади, головоломки та ігри на швидкість реакції. Відтак, на даному підетапі при інтерактивному навчанні англійського діалогічного мовлення можливо використовувати навчальні рольові комп'ютерні ігри, метою яких є формування й розвиток навичок та вмінь в англійському діалогічному мовленні;

3) методу моделюючої гри (передбачає самостійне використання матеріалу в різних ситуаціях та контроль з боку вчителя). Підетап, який означає самостійне вживання засвоєного матеріалу, передбачає використання моделюючих ігор у поєднанні з роздавальним матеріалом. Моделююча гра у нашому дослідженні поєднує риси дидактичної та ігрової діяльності і моделює процес реального спілкування. На думку К.Лівінгстоуна, у навчанні іншомовного усного мовлення моделююча гра є насамперед мовленнєвою діяльністю учнів, у ході якої вони програють різноманітні соціальні та міжособистісні ролі та ситуації [4, с. 22]. Слідом за О.О.Довгоп'ят, ми визначаємо моделюючу гру як спосіб практичного оволодіння іноземною мовою, метою якої є формування, удосконалення та розвиток навичок і вмінь учнів у різних видах мовленнєвої діяльності шляхом багаторазового й різноманітного виконання мовленнєвих дій, які стають особистісно значущими для суб'єкта навчання, оскільки є вмотивованими участю в ігровій діяльності [1, с. 105]. Серед засобів навчання для зазначеного підетапу ми визначили доцільним використання роздавального матеріалу (структурно-мовленнєві схеми, схеми-опори, навчальні картки, таблиці, ілюстрації та ін.).

Вправи, що входять до кожного етапу навчання англійського діалогічного мовлення, поділяються на дві групи: група вправ для формування мовних (фонетичних, лексичних та граматичних) навичок і група вправ для розвитку вмінь у англійському діалогічному мовленні, які готують учнів до ведення діалогів у відповідності до визначених етапів. Варто зазначити, що вправи для формування фонетичних навичок у англійському діалогічному мовленні учнів початкової школи у нашому дослідженні окремо не виділяються, оскільки форму-

вання фонетичних навичок передбачають усі вправи запропонованої підсистеми.

Беручи до уваги твердження методистів про те, що між вправами на побудову діалогічних єдностей та вправами на побудову мікродіалогів має бути перехідний етап, ми пропонуємо включити до підетапів вправ для навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів групи перехідних вправ [5, с. 156]. Такі вправи спрямовані на підготовку учнів до переходу від одного етапу навчання діалогічного мовлення до наступного і передбачають використання ейдетичних образів. Навчання з використанням ейдетичних образів базується на залученні слухових, зорових, тактильних та інших чуттєвих аналізаторів, що не тільки робить процес навчання цікавішим для молодших школярів, а й полегшує запам'ятовування. Перехідні вправи з використанням ейдетичних образів передбачені у запропонованій підсистемі на етапі навчання реплікування та засвоєння діалогічних єдностей на підетапі самостійного використання навчального матеріалу. Необхідність використання таких вправ зумовлена труднощами, які можуть виникнути у молодших школярів при переході до наступних етапів оволодіння діалогічним мовленням і можли-

вістю полегшити цей процес переходу за умови використання у вправах елементів ейдетики, що спрямовані як на розвиток умінь на різних етапах навчання діалогічного мовлення, так і на оптимізацію процесу запам'ятовування матеріалу.

Структура підсистеми вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів представлена в таблиці 1.

З огляду на те, що запропонована нами підсистема вправ спрямована на формування і вдосконалення навичок та розвиток умінь у англійському діалогічному мовленні учнів початкової школи, ми вважаємо, що вправи мають відповідати вимогам, запропонованим Ю.І.Пасовим:

- вимоги до вправ для формування мовленнєвих навичок: наявність мовленнєвого завдання; ситуативність вправи; імітація спілкування; врахування граматичних, фонетичних та лексичних особливостей мови; тематична, логічна, змістова пов'язаність вправ; наявність визначених мовленнєвих засобів та вказівок до дій з матеріалом;
- вимоги до вправ для розвитку мовленнєвих умінь: мовленнєва вправа – передусім мовленнєво-мислен-

Таблиця 1

Підсистема вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів

Етапи	Підетапи навчання англійського ДМ	Групи вправ			Типи вправ	Види вправ	Методи навчання	Засоби навчання	Форми навчання		
Навчання реплікування	ознайомлення	для розвитку умінь реплікування	для формування лексичних, граматичних, фонетичних навичок на рівні реплік	перехідні вправи з елементами ейдетики, що готують учнів до етапу засвоєння діалогічних єдностей	рецептивно-репродуктивні та репродуктивні умовно-комунікативні	підстановка у ЗМ, трансформація ЗМ, відповіді на запитання	ігрові імітаційні вправи	імітаційні мультимедійні моделі	Колективна		
	підготовка до використання								рольові ігри	комп'ютерні програми	Індивідуальна
	самостійне використання								моделюючі ігри	роздавальний матеріал	Колективна
Засвоєння діалогічних єдностей	ознайомлення	для розвитку умінь об'єднувати репліки у діалогічні єдності	для формування лексичних, граматичних, фонетичних навичок на рівні діалогічних єдностей	перехідні вправи з елементами ейдетики, що готують учнів до наступного етапу створення мікродіалогів	рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні	об'єднання ЗМ у діалогічні єдності, запитання-відповідь, спонукання-згода/відмова	ігрові імітаційні вправи	імітаційні мультимедійні моделі	Колективна		
	підготовка до використання								рольові ігри	комп'ютерні програми	Індивідуальна
	самостійне використання								моделюючі ігри	роздавальний матеріал	Колективна
Створення мікродіалогів	ознайомлення	для розвитку умінь об'єднувати діалогічні єдності у мікродіалоги	для формування лексичних, граматичних, фонетичних навичок на рівні мікродіалогу	—	рецептивно-продуктивні умовно-комунікативні та комунікативні	бесіда між учнями	ігрові імітаційні вправи	імітаційні мультимедійні моделі	Колективна		
	підготовка до використання								рольові ігри	комп'ютерні програми	Індивідуальна
	самостійне використання								моделюючі ігри	роздавальний матеріал	Колективна

неве завдання, що забезпечує природну ситуацію спілкування, максимальну скомбінованість мовленнєвого матеріалу, вмотивовану ініціативність того, хто говорить [8, с. 67–74].

Враховуючи специфіку нашого дослідження, ми визначаємо вимоги до вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів таким чином:

- вправи мають базуватися на мовленнєвих ситуаціях спілкування;
- вправи для інтерактивного навчання діалогічного мовлення мають включати елементи ейдетики та ігрові компоненти;
- вправи для інтерактивного навчання діалогічного мовлення мають стимулювати всіх учнів до роботи на уроці;
- основою для вправ мають бути визначені нами інтерактивні методи, засоби і форми навчання;
- вправи мають розміщуватися у чітко визначеній послідовності від простішої до складнішої з урахуванням етапів інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення.

Особливо важливим є при створенні підсистеми вправ, на нашу думку, зосередити увагу на інструкціях до вправ. При розробці вправ підсистеми інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення ми враховуємо типологію інструкцій, запропоновану М.В.Ляховицьким [11, с. 92–94], і використовуємо три типи інструкцій (за змістом вправи, за способом виконання вправи та попереджувальні інструкції) у поєднанні та нарізно.

Отже, розглянемо підсистему вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення учнів 2 класу початкової школи на прикладі комплексу вправ з теми „Школа”, який складається з етапів та підетапів навчання англійського діалогічного мовлення, до складу яких входять відповідні групи, типи, види вправ (у зв'язку з обмеженим обсягом статті наводяться лише деякі вправи, що увійшли до підсистеми).

Етап 1. Навчання реплікування

Метою етапу є формування лексичних і граматичних навичок на рівні реплік та розвиток умінь реплікування. Мета етапу реалізується у межах трьох груп вправ, які включають рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні вправи.

Приклад 1.

Підетап: ознайомлення з навчальним матеріалом.

Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні реплік (this is/ that is).

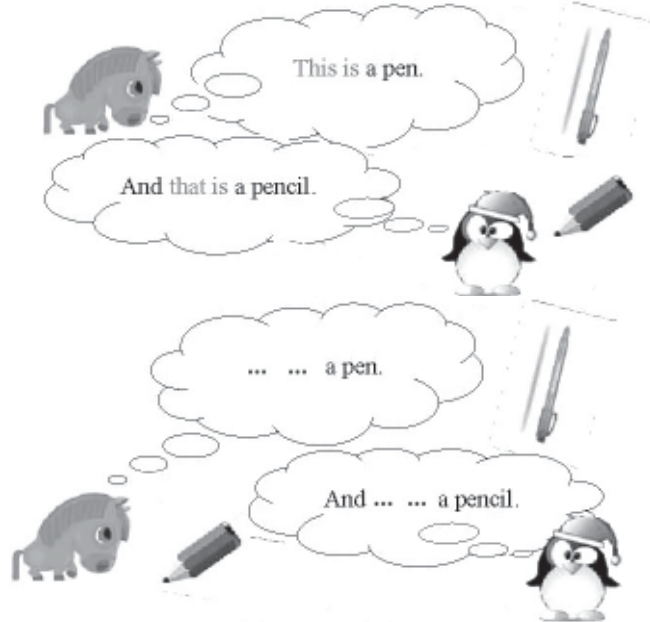
Вид вправи: підстановка у зразок мовлення.

Метод навчання: ігрові імітаційні вправи, рухомі шеренги.

Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.

Інструкція: Фрості зовсім розгубився на нашому занятті і не може пригадати, як правильно в реченні використо-

вувати *THIS* і *THAT*. Давайте спробуємо йому нагадати. Прочитайте діалог, вставляючи пропущені слова.

Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні реплік.

Вид вправи: підстановка у зразок мовлення.

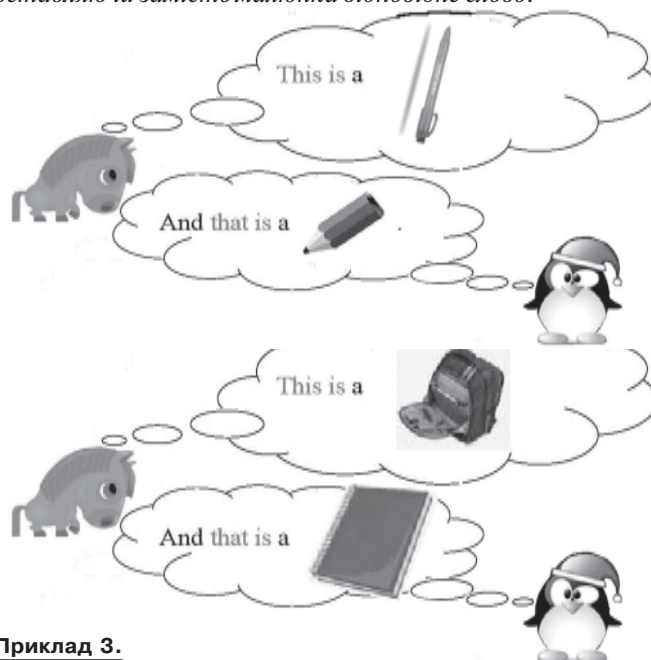
Метод навчання: ігрові імітаційні вправи.

Режим роботи: учень – учень.

Інтерактивний прийом: робота в парах.

Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.

Інструкція: Давайте допоможемо нашому другові Фрості вивчити назви шкільного приладдя. Прочитайте діалог, вставляючи замість малюнка відповідне слово.

Приклад 3.

Підетап: підготовка до використання лексичного матеріалу.

Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні реплік.

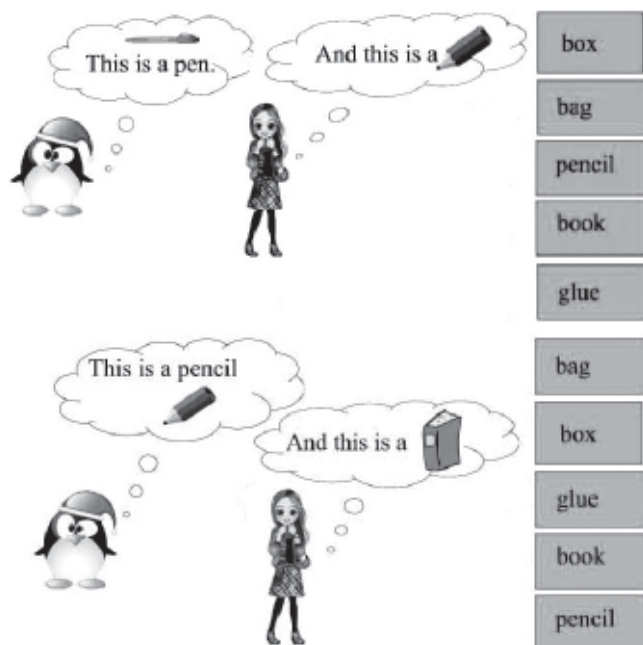
Вид вправи: підстановка у зразок мовлення.

Метод навчання: рольові ігри.

Режим роботи: учень-комп'ютер.

Засоби навчання: навчальна комп'ютерна програма.

Інструкція: (репліка героя гри – Фрості) Допоможи мені зібрати речі до школи. Натисни кнопку з назвою тієї речі, яка зображена на малюнку.

Приклад 4.

Підтан: самостійне використання навчального матеріалу. Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні реплік.

Вид вправи: завершення зразка мовлення.

Метод навчання: моделюючі ігри.

Режим роботи: пари учнів.

Засоби навчання: схеми, картки із зображеннями шкільного приладдя.

Інструкція: Ви отримали картки із зображенням шкільного приладдя. Допоможіть нашому другу Фрості розібратися у їх назвах. Скажіть, що зображено на картці, використовуючи схему:

Приклад 5.

Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні реплік (прийменники місця: *in, on, under*).

Вид вправи: підстановка у зразок мовлення.

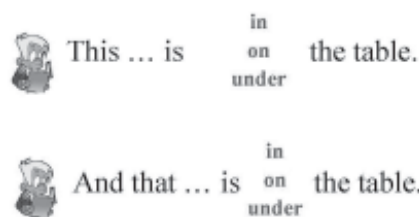
Метод навчання: моделюючі ігри.

Режим роботи: пари учнів.

Засоби навчання: схеми, картки.

Інструкція: Давайте тепер допоможемо Фрості знайти усі розгублені ним речі. Подивіться на картки і скажіть,

де знаходяться його речі. Зверніть увагу на використання *in, on, under*. Використовуйте схему:

Приклад 6.

Практична мета – розвивати вміння реплікування.

Вид вправи: підстановка у зразок мовлення, відповіді на запитання.

Метод навчання: моделюючі ігри.

Засоби навчання: картки, структурно-мовленнєва схема.

Режим роботи: учень – учень.

Інструкція: Виявляється, що на картках опинилися парні предмети. Скажіть, де знаходиться предмет на вашій картці і запитайте, у кого зображений такий самий предмет, використовуючи схему.

Приклад 7.

Практична мета – розвивати вміння реплікування та підготувати учнів до етапу засвоєння діалогічних єдностей.

Вид вправи: відповіді на запитання, підстановка і трансформація зразка мовлення.

Режим роботи: учень – учень.

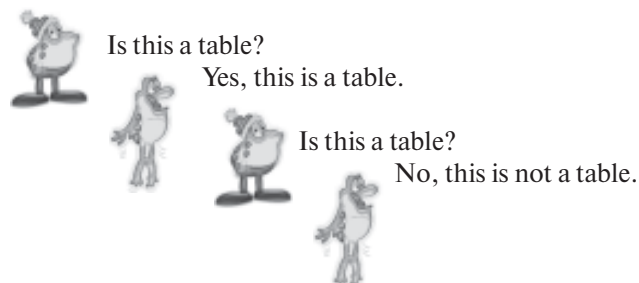
Засоби навчання: малюнки, кубики зі словами.

Інструкція: Подивіться на малюнок. Спробуйте запам'ятати, якого кольору у ньому слова. Виберіть з ваших кубиків ті слова, які були виділені червоним (синім, жовтим).

Тепер подивимось на малюнок ще раз. Давайте перевіримо, чи правильно ми розклали всі кубики!

Тепер за допомогою цих кубиків спробуємо відтворити, що було написано на малюнку. Поділіться на пари і прочитайте, що вийшло!

Якщо у відповіді замінити YES на NO, покажіть, як зміниться речення? Порівняйте свій варіант з малюнком і прочитайте.

Етап 2. Засвоєння діалогічних єдностей

Метою етапу є формування лексичних і граматичних навичок на рівні діалогічних єдностей та розвиток умінь самостійно вживати діалогічні єдності. Мета етапу реалізується у межах трьох груп вправ, які включають умовно-комунікативні рецептивно-продуктивні вправи.

Приклад 8.

Підетап: ознайомлення з навчальним матеріалом.
Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні діалогічних єдностей.
Вид вправи: відповіді на запитання.
Метод навчання: ігрові імітаційні вправи.
Інтерактивний прийом: карусель.
Режим роботи: пари учнів.
Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.
Інструкція: До Фрості у гості завітав Допитливий Кіт. Йому дуже цікаво, як англійською називаються різні речі у класній кімнаті. Давайте спробуємо відповісти на його запитання разом.

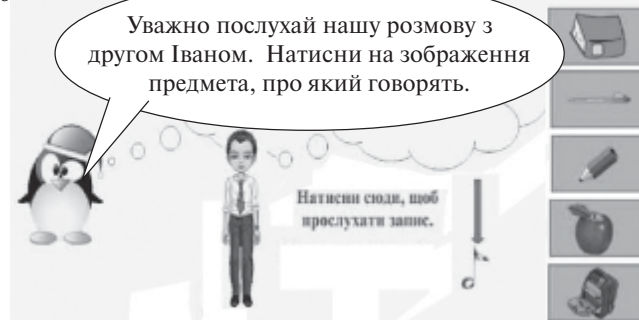
Приклад 9.

Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні діалогічних єдностей.
Вид вправи: відповіді на запитання, підстановка у зразок мовлення.
Метод навчання: ігрові імітаційні вправи.
Режим роботи: пари учнів.
Інтерактивний прийом: рухомі шеренги.
Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.
Інструкція: Пам'ятаєте, як ми допомагали Фрості зібрати речі до школи? Звичайно, за цей час він їх розгубив. Спробуймо відшукати його речі, даючи відповіді на запитання Допитливого Кота. Подивіться на зображення і дайте відповідь на запитання про те, де знаходиться певний предмет.

Приклад 10.

Підетап: підготовка до використання навчального матеріалу.
Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні діалогічних єдностей.
Вид вправи: аудіювання повідомлень.
Метод навчання: рольові ігри.
Режим роботи: учень-комп'ютер.
Інструкція: (репліка героя гри) Уважно послухай нашу розмову з другом Іваном. Натисни на зображення предмета, про який говорять.

Приклад 11.

Практична мета – розвивати вміння самостійно вживати діалогічні єдності.
Вид вправи: завершення зразка мовлення.
Метод навчання: рольові ігри.
Режим роботи: учень-комп'ютер.
Інструкція: Я випадково перемішав фрази з мого домашнього завдання. Допоможи мені розібратися та отримати гарну оцінку. Підбери відповідь до кожної фрази.

Приклад 12.

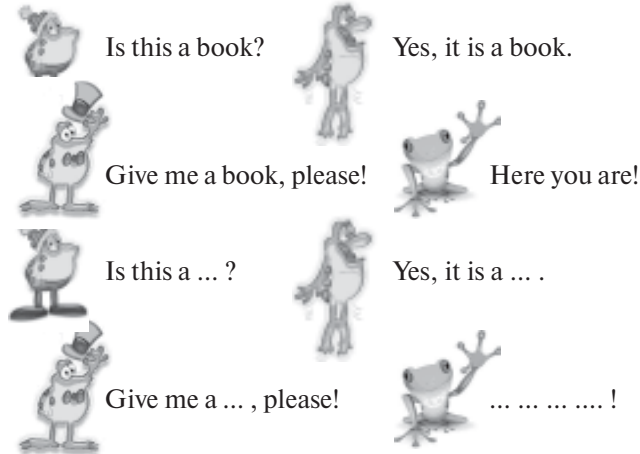
Підетап: самостійне використання навчального матеріалу.
Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні діалогічних єдностей.
Вид вправи: запитання – відповідь.
Метод навчання: моделюючі ігри.
Режим роботи: пари учнів.
Засоби навчання: шкільне приладдя.
Інструкція: Подивіться на свої парти. Що ви на них бачите? Запитайте у свого сусіда по парті де знаходиться певний предмет. Дайте відповідь, використовуючи **in, on, under**.

Приклад 13.

Практична мета – розвивати вміння створювати діалогічні єдності, підготувати учнів до етапу оволодіння мікродіалогом.
Вид вправи: об'єднання зразків мовлення.
Режим роботи: учень – учень.
Засоби навчання: малюнки, картки (3 комплекти: 1 – усі репліки, 2 – з пропущеною реплікою, 3 – лише з підказками).
Інструкція: Подивіться на малюнок, запам'ятайте, у якій послідовності розташовані жабенята! Розташуйте картки у такій же послідовності, як було на малюнку. Прочитайте, що вийшло!

Подивіться на малюнок, запам'ятайте, у якій послідовності розташовані жабенята! Розташуйте картки у такій же послідовності, як було на малюнку. Подивіться, чого не вистачає та подумайте, яке слово може бути на пропущеному місці!

Спробуйте самостійно вигадати запитання, яке вимовляє перше жабеня, і як можна продовжити їхню розмову!

Етап 3. Оволодіння мікродіалогом

Метою етапу є формування лексичних і граматичних навичок на рівні мікродіалогів та розвиток умінь об'єднувати діалогічні одиниці у мікродіалоги. Мета етапу реалізується у межах трьох груп вправ, які включають умовно-комунікативні та комунікативні рецептивно-продуктивні вправи.

Приклад 14.

Підетан: ознайомлення з навчальним матеріалом.

Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні мікродіалогу.

Вид вправи: запитання – відповідь.

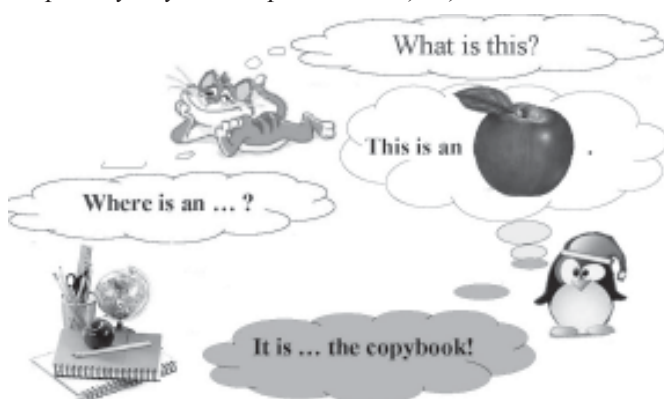
Метод навчання: ігрові імітаційні вправи.

Режим роботи: пари учнів.

Інтерактивний прийом: карусель.

Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.

Інструкція: У нас з вами добре виходить відшукувати різні речі на малюнках! Подивіться на малюнок і скажіть, де знаходиться річ, про яку питає Допитливий Kim! Прочитайте діалог, замінюючи пропуски необхідними словами. Зверніть увагу на використання *in, on, under*.

Приклад 15.

Практична мета – розвивати вміння створювати мікродіалог.

Вид вправи: об'єднання зразків мовлення у мікродіалог.

Метод навчання: ігрові імітаційні вправи.

Режим роботи: пари учнів.

Інтерактивний прийом: робота в парах.

Засоби навчання: імітаційні мультимедійні моделі.

Інструкція: Наші друзі перемішали фрази зі своєї розмови і тепер через це посварилися. Давайте допоможемо їм помиритися і розставимо фрази у правильній послідовності.

Приклад 16.

Підетан: підготовка до використання навчального матеріалу.

Практична мета – розвивати вміння створювати мікродіалог.

Вид вправи: об'єднання зразка мовлення у мікродіалог.

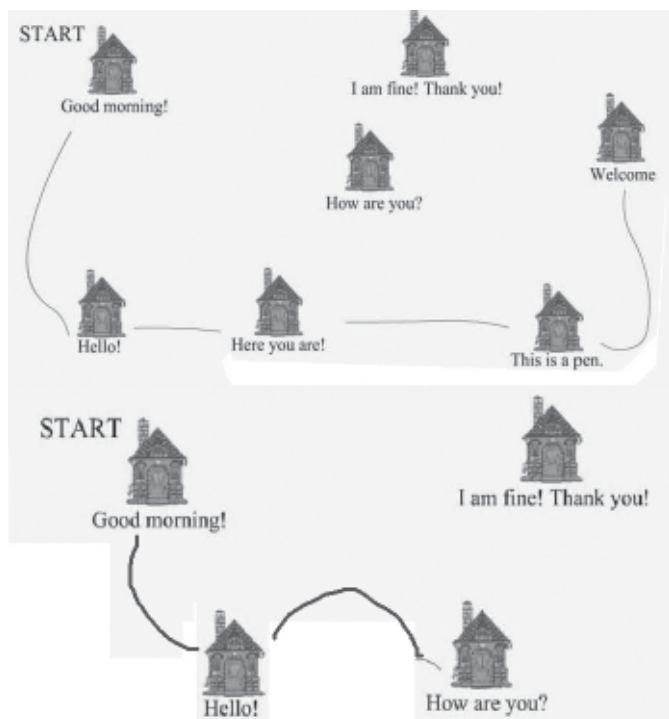
Метод навчання: рольові ігри.

Режим роботи: учень-комп'ютер.

Інструкція: (репліка героя гри) Мій друг загубився у чарів-

ному місті. Допоможи йому знайти дорогу додому. Підбери правильну відповідь на запитання. Натискай на карті на фрази у правильній послідовності так, щоб вийшла бесіда.

Приклад 17.

Підетан: самостійне використання навчального матеріалу. Практична мета – формування граматичних навичок у діалогічному мовленні на рівні мікродіалогу.

Вид вправи: бесіда між учнями.

Метод навчання: моделюючі ігри.

Режим роботи: учень – учень.

Інструкція: Проведіть екскурсію по класній кімнаті для свого друга. Дайте відповіді на запитання про розташування шкільного приладдя. Використовуйте схему діалогу.

Приклад 18.

Практична мета – формування лексичних навичок у діалогічному мовленні на рівні мікродіалогу.

Вид вправи: бесіда між учнями.

Метод навчання: моделюючі ігри.

Режим роботи: ведучий – учень.

Інструкція: Ведучий обирає одну річ серед тих, що знаходяться у класній кімнаті, і говорить, де вона знаходиться. Згадайтеся, про яку річ ідеться, і запитайте, чи не ця річ загадав ведучий. Використовуйте схему.

Таким чином, ми запропонували підсистему вправ для інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів та проілюстрували її прикладами. На нашу думку, застосування наведених вправ у навчальному процесі забезпечить ефективне оволодіння учнями початкової школи англійським діалогічним мовленням. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в експериментальній перевірці запропонованої підсистеми вправ.

Література

1. Довгоп'ят О. О. Упровадження імітаційно-моделюючих ігор у процесі доузівської підготовки іноземних громадян // Вісник ХНУ. Преподавание языков в высших учебных заведениях образования на современном этапе. Межпредметные связи. Научные исследования. Опыт. Поиски. – Харків. – № 12. – С. 104–109. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vmuvnz/2008_12/st12/08dovupr.pdf.
2. Інструктивно-методичні рекомендації щодо вивчення у загальноосвітніх навчальних закладах предметів інваріантної складової навчального плану у 2009/2010 навчальному році : [за листом МОН України від 21.08.2010 № 1/9-580]. // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К.: Педагогічна преса. – 2010. – № 25/27. – С. 4.
3. Кашкарова Ю. Ігрова комп'ютерна адикація у старшому дошкільному віці / Ю.Кашкарова // Проблеми загальної та педагогічної психології : [збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С.Костюка НАПН України / за ред. С.Д.Максименка]. – Т. XII. – Ч.6. – К.: ГНОЗІ, 2010. – 508 с.
4. Ливингстоун К. Рольові ігри в обучении иностранным языкам / К.Ливингстоун. – М.: Высшая школа, 1988. – 127 с.
5. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л.С.Панова, І.Ф.Андрійко, С.В.Тезікова та ін.. – К.: ВЦ „Академія”, 2010. – 328 с.
6. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / [О.Б.Бігич, Н.О.Бражник, С.В.Гапонова та ін.]; під ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.
7. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта. – 2002. – № 26 (4984). – С. 2–4.
8. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Ефим Израилевич Пассов. – М.: Русский язык, 1989. – С. 67–74.
9. Пометун І. О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. / І.О.Пометун, Л.В.Пироженко. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
10. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов. Іноземні мови 2–12 класи: лист № 1/11-6611 від 23.12.2004 р. / Міністерство освіти і науки України. – Навчально-практичне видання. – Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2005. – 208 с.
11. Теория и практика применения технических средств в обучении иностранным языкам / [под ред. М.В.Ляховицкого]. – К.: Вища школа, 1979. – С. 92–94.

Отримано 06.03.12